

ŽIVLJENJE PIŠE (TUDI PLANINSKE) GROTESKE

KOLIKO JE VISOK STENAR?

LOJZ ŠTEBLAJ

Večini se bo vprašanje zdelo smešno in nepotrebno. Saj vemo, bodo rekli, 2501 meter. Takoj priznam, da sem do nedavna bil tudi sam tako samovšečno prepričan. Pa mi je prišla zadnjič v roke slikanica z zelo obetavnim naslovom. Čeprav sem od tedaj, ko so po Slovenskem krožile slikanice s kaj čudno slovenščino, namenjene pa so bile tudi slovenskim otročjem, zelo nezaupljiv, sem jo vseeno prelistal. Za slike lahko skromno povem, da so po mojem čudovite. Zataknilo pa se mi je besedilo. V njem nekateri pisci upoštevaajo vse ozemlje, ki so ga nekdanji Slovenci naseljevali in ga bolj ali manj uspešno, opazno in slišno naseljujejo še danes, nekateri pa so ubrali lažjo pot in so upoštevali le ozemlje republike Slovenije. Taka odločitev je po svoje modra, le jaz sam ne bi rad razlagal npr. Obircem, zakaj njihov Ojsterc ni več slovenska gora. Naj to raje stori urednik, ki očitno ni uporabljal iste »gajžle« pri vseh sodelavcih enako. Med obojimi pa je sloviti 1000 (tisoč)-metrski mejni pas, ki bo menda zaradi vojaške skrivnosti izginil z zemljevidov in opisov in bo kot bela lisa varoval narode srednje Evrope pred vsemi hudinami.

Eden izmed takih naprednih piscev je objavil preglednico vrhov nad 2000 metrov v »slovenskih« gorah. Nekoč sem Tinetu nasedel in verjel, da je »na našem ozemlju v Julijskih Alpah okoli 250 vrhov nad 2000 metrov, med njimi pa se jih 25 povzpne čez 2500 metrov«, zato sem takoj preveril to svoje védenje. Osuplo sem ugotovil, da jih je nad 2500 metrov le 21 in ko sem na tej meji iskal znanca, mi je umanjkal prav Stenar.

Zasledil sem ga precej nižje. Črno na bellem je pisalo, da je visok borih 2449 metrov. Čeprav je na široko znano, da se menda zaradi učinka tople grede talijo polarne pokrajine in ledeniki in da zaradi tega narašča morska gladina, se mi je naglica zazdela le preveč sumljiva, zlasti zato, ker pojav ni bil opazen pri drugih vrhovih, temveč le pri Stenarju. Precej zmeden sem po tuhtanju hotel ponovno v slikanici preveriti svoje ugotovitve, pa mi je prišla v roke 2. izdaja, v kateri je Stenar v nekaj letih zrasel kar za 53 metrov in je dosegel 2502 metra. Podatek je menda posledica novejših meritev, za katere bi dejal, da so zaradi nove in natančnejše opreme zelo verjetne. Švicarji kot pretirani natančneži (najbrž zato, ker živijo bolj daleč od Balkana) že nekaj časa opremljajo svoje zemljevide z viši-

namí na eno decimalno metro, to je na decimeter natančno. Začelo me je zanimati, ali smo tudi pri nas temu napredku kaj bližje, pa sem pogledal v najnovejšo (?) planinsko karto v merilu 1 : 25.000. V njej še nisem opazil decimalk, z veseljem pa sem ugotovil, da je Stenar v njej zrasel še za nadaljnjih 89 metrov in da je bil ob nastanku te karte visok že 2591 metrov.

Sklenil sem, da bom v Mojstrani ob prvi priložnosti vprašal Gusteljna, s čim neki ga gnobjo, ali z galofaksom ali s kako drugo rečjo za naglo rast. Ne verjame sicer, da mi bo zaupal pravi recept; domačini so proti mimobežnejšem upravičeno nezaupljivi. Kaj ko bi v kakšni bogatejši občini ali soseski toliko tvegali, da bi po takem receptu pognojili svoj najvišji vrh toliko, da bi presegl celotni Triglav? Pomnim še naročilo neke prijateljske občine za merjenje njihovega najvišjega vrha, ker so želeli, da bi bil višji kot Triglav. Če bi Gustl razbodbal Stenarjevo skrivnost, bi jo gotovo zlorabili: če ne bi imeli dovolj denarja iz pomoči za nerazvite, bi zanesljivo prodali prav vse do gat, le da bi dosegli ta sloves, seveda v škodo Mojstrancem in drugim Slovincem. Čisto prav bi nam bilo! Zato Gusteljna niti ne bom preveč spraševal; čeprav sem precej zaveden, pa človek vendar včasih v čudnem prijetnem razpoloženju ni več gospodar vseh svojih skrivnosti, zato je bolje, da ostanem — kar se rasti gora tiče — še naprej neveden. Bil sem že marsikaj, marsikaj sem še danes, narodni izdajalec pa ne maram biti niti danes, niti v bodoče.

Ta najnovejša (?) karta me je tudi drugače razveselila. Zgornji rob se namreč prekriva s podobno karto enakega merila, kar bi dalo misliti, da je verjetno v pripravi podobna karta Kokre ali Jezerskega, ki bo prekrila vrzel približno 2350 metrov ozemlja med kartama Storžič in Košuta ter Grintovci. Na vsaki od obeh omenjenih pa je na ovitku vrisan le del Slovenije, ki ga sama pokriva, sosednjih, prejšnjih ali načrtovanih izdaj pa ni vrisanih, kar je po moje gotovo prispevek k varovanju vojaških skrivnosti in verjetno sodi v področje, ki ga ščiti kakšen skrivni zakon iz skrivnega Uradnega lista. Nebudneži onstran meja pa ponujajo svoje dežele kar po kosih, ki so prikazani in opisani na vsakem ovitku in so celo oštevilčeni. Pri nas imamo, pravim, na srečo, vedno svoj prav.

Ko sem z višine Stenarja že toliko zašel in marnjam že kar o zemljevidih, naj kot

priseljenc na Gorenjsko (poturice so vedno hujši kot Turki!) potarnam, kako mi je vedno žal dela zemljevida, ki ga v vogalih nadomeščajo lise z legendami ali kakšni opisi. Ne bom predlagal, naj take nujne nevšečnosti tiskajo raje na hrbtno stran, ki se tako ali drugače viha ali zлага. Moj inovacijski duh je zastrašen zaradi splošnega odpora proti novotarijam. V spominu mi je še zemljevid Julijskih Alp, ki je imel zgoraj jug in spodaj sever in so ga pred kakimi dvajsetimi leti tako hladno sprejeli, da kar ne rečem — zatokli. Škodoželjno upam, da se bo godilo tako tudi tistemu, ki je na nekaj prej

izišli karti, tudi v merilu 1 : 25.000, narisal aksonometrične prikaze Špika, Jalovca in Prisojnika. Sem pač tako okostenel, da raje gledam Drofenikove perorisbe in zemljevide v Našem alpinizmu, čeprav je nekoliko starejši od moje malenkosti. Aksonometrične prikaze pa bom odslej gledal le v hudih, morastih sanjah.

Aha, koliko pa je sploh visok Stenar? Demokratično počakajmo, da se o tem dogovore vse slovenske stranke v skupščini. Ali pa da to določi zadevna strokovna ustanova. Na decimalko natančno. Slikanicam in planinskim kartam domače izdaje pa ne verjamem (pre)več.

Z JADRALNIM PADALOM Z MOUNT MCKINLEYA

ŠTIRI RAZSEŽNOSTI ARKTIČNEGA MRAZA

Že nekaj dni se viharji zaganjajo proti našemu majhnemu in skromnemu šotoru. Sneg imamo v hrani, sneg v spalni vreči, sneg v očeh. Pokonci sploh ni več mogoče stati. Celo skozi luknjice šivov na šotoru silijo kot prah drobni delci snega. Vse se zdi, kot da sonce ne bo nikoli več posijalo. Strah me je, da me divje zavijajoči vihar ne bo odtrgal, odpihnil in odnesel. Midva, moj brat Michael in jaz, sva v ta-

Prvi start s padalom na Mount McKinleyu; zadaj je Mount Foraker

boru pod južno steno McKinleya in čakava. Na vrhu sva že bila, zdaj pa čakava, da bova šla tja gor še enkrat in da bo tam zgoraj za polet primerno vreme. Takrat naju je orkanski vihar prisilil, da sva peš sestopila. To je tedaj pomenilo priti v enem dnevu iz baznega tabora na vrh in od tod spet v bazni tabor!

Nato so naposled po dnevih negotovosti prvi sončni žarki le našli pot skozi nič več čisto neprodušno pogrnjeno odejo oblakov. Dne 5. junija 1989 ob 21. uri, ko sva

